

O EPU SLAVA BLAŠKA RAJIĆA

Djelo *Slava* Blaška Rajića je epska slika o sudbini puka u neprestanom svladavanju neodgodivih životnih problema, u traganju za uvjetima i rješenjima pod kojima može opstati. Njegovu misao prožima uvriježena uznemirenost i nelagoda, napose strah izazvan svjetskim sukobom, te briga za puk kojeg voli što autora podstiče da se posluži i elementima fantastike, radi čega se prošlost u ovom djelu javlja preuveličana i idealizirana. Bježeći od ratne stvarnosti Blaško Rajić u svojoj imaginaciji stvara predodžbe što vode puk prema oslobođenju i slobodi, ondje transcendiraju stanje koje ukida osobne i kolektivne nevolje i strah.

Epizode o pojedinačnim sudbinama, gdje naglašeno lirske, kompozicijski su vješto uklopljene u ovo djelo velikog opsega, a upotpunjuju ga i onda kada su prividno izvan središnjeg zbivanja i nakane autora – prikazati one uzorite (idealne) junačke likove koji uspijevaju pokrenuti cijele narodne zajednice.

Takav lik u epu *Slava* je Javor, kojeg su dok je još bio dijete ugrabili Nijemci i prodali ga u roblje rimskome cesaru, a nakon što je od njega umakao, prošavši hudu gladijatorsku sudbu i brojna iskušenja, Javor će, budući da je stekao potpuniju sliku svijeta, svojim suplemenicima pružiti važne obavijesti, najprije o rasprostiranju nove vjere, kršćanstva.

Da nije bio uhićen i interniran, da li bi Blaško Rajić napisao ep *Slava*, ili su nastanak ovog djela uvjetovale ratne prilike? Nema jednoznačnog odgovora. Životna putanja Blaška Rajića i djela što su iza njega ostala još uvijek su djelomično obrađena. Za nastanak epa *Slava* bitna je okolnost što je njegov autor kroz dugi niz godina sakupljao usmeno pučko stvaralaštvo (veći dio tako sakupljene građe je objavio), a to je utjecalo da ovo djelo od bezmalo 4.000 stihova napiše u desetercu, izravno se naslanjajući na epske i lirske pjesme bačkih Bunjevaca i Šokaca.

Ep *Slava* pisan je i kao simbol otpora prilikama koje su vladale i određivale sudbinu njegova autora i milijuna ljudi diljem svijeta, a snažna Rajićeva težnja kroz ovo djelo dio je sve do danas raširenih predodžbi o umjetničkom stvaralaštvu kao izvoru potpune spoznaje o svijetu i svim životnim pojavama.

Jakov Basch

(Naslovna stranica: bista Blaška Rajića, rad Neste Orčića.)